

FÖRTIGEN, FÖRTIGENHET, se *Förtegen, Förtegenhet*.

FÖRTIMRA, förtimra, v. a. 1. (tekn.) *F. schakt*, bekläda väggarna i ett schakt med timmer, för att hindra rasning. *F. ett skepp*, aftaga bordläggningen och, i stället för de skadade timren, insätta nya.

FÖRTIMRING, f. 2. (tekn. 1) Handlingen, då man förtimrar. — 2) Timmer, hvarmed väggarne i ett schakt blifvit beklädda; äfv. nya timmer, som blifvit insatta i ett fartyg.

FÖRTJENA, förtjäna, v. a. 1. o. 2. 1) Förvärfva genom arbete, näring, handel. *Huru mycket f-r har han med sitt arbete om dagen? Han f-r 2 r.dr. F. födan med arbete. Han f-r 10,000 r.dr om året på sin handel. Den af sären f-nte jag icke mycket på. Der något är att f., håller han sig nog framme. Han har f-nt vackert på mig, genom mitt arbete eller genom köp, byte, affärer med mig. — Syn. Se *Förvärfva*. — 2) Vara värd. *F. beröm, loford, tack af någon. Han har f-nt straff. Jag sätter det värde på honom, som han f-r. Det har jag ej f-nt af honom. — Syn. Förskylla.**

FÖRTJENANDE, a. 1. (egentl. part. akt. af *Förtjena*) Som innebär förtjenst. Brukas nästan endast i teologisk stil.

FÖRTJENST, förtjänst, f. 3. 1) a) Hvad som man förvärfvar genom arbete, näring, handel. *Huru stor f. har han om dagen med sitt arbete? Hafva god f. F-en är klen, dålig nu för tiden. — b) Tillfälle att förtjena (bem. 1). Det är godt om f. i det yrket. Få, skaffa sig f. — 2) Rätt till erkänsla, tacksägelse, belöning, som man genom sina handlingar förvärfvat. *Hafva stora f-er om fäderneslandet*, hafva gjort f. stora tjänster. *En man af utmärkt f.*, som gjort det allmänna utmärkta tjänster. *Lönas efter f.*, såsom man förtjent. *Utan min f.*, utan att jag förtjent det. — Syn. Förskyllan. (Teol.) *Christi f.*, Christi på tillfyllestgörelsen grundade makt, att göra dem saliga, som tro. — 3) God, sedlig egenkap, som förtjenar bifall, beröm. *Det är en f. hos honom, att han aldrig ljuger. Jag räknar honom det till f., att han aldrig super brännvin. Det är ingen f. att vara ärlig, när aldrig tillfälle till frestelse gifves. — Syn. Dygd.**

FÖRTJENSTADEL, förtjänståd'l, m. sing. Adel, grundad endast på förtjenst. Jfr. *Adel*, 2.

FÖRTJENSTFULL, a. 2. Som förtjenar beröm, belöning. *Ett f-t arbete. — Syn. Berömvärd, Lofvärd, Prisdärd.*

FÖRTJENT, förtjänt, a. 1. (egentl. part. pass. af *Förtjena*) 1) (om sak) Som blifvit förtjent. *F. lön, straff. — Bildar sammansättningen Valförtjent. — Syn. Förskylld. — 2) (om person) a) Som genom sina handlingar förtjent tack eller belöning af någon. *Han har gjort sig väl f. af fäderneslandet, af mig. — b) Som äger förtjenst (bem. 2). En f. man.**

FÖRTJOCKA, förtjåcka, v. a. 1. (föga brukl.) Göra tjock.

FÖRTJUSA, förtjusa, v. a. 2. Liksom genom ett slags tjusningskraft väcka hos någon en utomordentlig, hänryckande känsla af kärlek, tillgifvenhet, nöje, beundran. *Hon f-ser alla med sina oförljkeliga behag. Detta skaldestycke har alldeles f-st mig. — Syn. Tjusa, Förtrolla, Hänrycka, Hänföra.*

FÖRTJUSANDE, n. 4. Händelsen, omständigheten, att någon blir förtjust. — *Adj. 1.*

(egentl. part. akt.) 1) Utomordentligt skön, behagfull, så att man förtjuser alla. *Hon är f. Sages äfv. i samma mening om sak, t. ex.: En f. skönhet, växt. En f. liten hand, fot. En f. musik, tafla. — Syn. Tjusande, Förtrollande, Hänryckande, Hänförande, Underskön. — 2) (fam.) Vid utomordentligt godt lynne. *I går var hon vid dåligt lynne, men i dag är hon f. — Adverbialt sages ofta F. skön, vacker, god, o. s. v., i högsta grad skön, &c.**

FÖRTJUSNING, f. 2. 1) Den känslorörelse, som uppstår hos någon, som blir förtjust. *Döm om min f., när jag blef henne varse! — Syn. Hänryckning, Hänförelse. — 2) Det tillstånd, då någon är förtjust. *Hans f. skall snart gå öfver. Befinna sig i en salig f. — Syn. Sällhetsrus, Hänryckning.**

FÖRTJUSNINGSFEBER, m. 2. pl. — *febrar.* (fig. fam.) Öfverdrifven, oförnuftigt uppstegrad beundran. *F-n smiltar lätt dem, som hafva mycken känsla utan motsvarande förstånd.*

FÖRTJUST, förtjust, a. 1. (egentl. part. pass. af *Förtjusa*) 1) I högsta grad betagen af kärlek, nöje, njutning, beundran. *Han är f. i henne. Vara f. i ett musikstycke. — Syn. Se *Kär.* — 2) (fam.) Ytterst glad. *Jag är alldeles f. öfver denna glada nyhet. — Syn. Se *Glad.***

FÖRTONA SIG, förtöna, v. r. 1. (sjöt.) Sages om land, då det för seglaren synes uppstiga vid horisonten.

FÖRTONING, f. 2. (sjöt.) Utseendet af en kuststräcka, som synes för en seglare uppstiga vid horisonten.

FÖRTOPP, förtåpp, m. 2. (mest i bestämd form) Spetsen af öfversta stängen på ett fartygs föresning. *Föra flagg på f.*

FÖRTORKA, förtörka, v. a. 1. Göra alldeles torr. Sages om organiska kroppar, isynnerhet växter, samt ämnen och föremål, som äro genomträngda af vätskor. *Stark hetta f-r alla växter, f-r till och med människans och djurens kroppar, om de ej få stilla sin törst. Solhettan f-r jorden. — V. n. o. F-s, v. d. (om växter och sådana ämnen, som kunna genomträngas af vätskor) Helt och hållet torka, så att inga safter eller vätskor finnas kvar. *Många träd hafva f-t af den starka hettan. — Part. pass. F-d brukas nästan adjektivt i vissa uttryck, t. ex.: F-e träd, qvistar, grenar, o. s. v. — Sages äfv. stundom i fig. mening, t. ex.: *Eu f-t hjerta*, utan känsla, kärlekslöst. — *Förtorkande*, n. 4. o. *Förtorkning*, f. 2. (båda för v. a. o. v. n.).**

FÖRTRAF, förtråv, m. 3. pl. — *trafver.* (t. *Vortrab*) Se *Förtrupp*. — Brukas om kavalleri.

FÖRTRAMPA, förtrampa, v. a. 1. 1) Helt och hållet nedtrampa. — 2) (fig.) Helt och hållet tillintetgöra, undertrycka. *Denne tyrann f-r sitt folk. Det är att f. människans heligaste rättigheter. — Syn. (för begge bem.) Trampa under fötterna. — *Förtrampande*, n. 4. o. *Förtrampning*, f. 2.*

FÖRTRET, förtret, m. sing. 1) Hög grad af ovilja eller olust öfver något, som strider emot vår böjelse eller önskan. *Lida f. af någon. Få, hafva, ådraga sig f. Hafva mycken f. för ens skull. Göra en någon f.*, orsaka honom den. *Göra något en till f.*, med afsigt att förtreta honom. *Er, honom till f. skall jag ändå göra det. I f-en*, under inflytelse af denna känsla. *Det gjorde han i f-en. Till min stora f. blef det ingenting af med alltsammans. — Syn. Se*